

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Основи біоценології»

доцент кафедри
біології

Кустовська Алла
Валентинівна,

кандидат біологічних наук,
доцент

a.v.kustovska@udu.edu.ua

I. Основна мета дисципліни “Основи біоценології” полягає у забезпеченні здобувачів другого рівня вищої освіти комплексом знань, умінь та навичок, необхідних для їхнього застосування у професійній діяльності, зокрема - формування знань про методи біоценологічних досліджень, роль та структуру різноманітних біоценозів, принципи взаємодії їх провідних компонентів; розуміння ролі біоценозів у складі біосфери та геоботанічних областей України; розуміння природоохоронної стратегії як провідної у природокористуванні з метою збереження ландшафтно-біологічного різноманіття.

II. Місце навчальної дисципліни в програмі підготовки фахівців

Магістр

Спеціальність

014.05 Середня освіта (біологія та здоров'я людини)

ПП.1.4. Дисципліна науково-предметної підготовки циклу професійної підготовки обов'язкової частини

III. Програмні результати навчання

ПРН13 - Продемонструвати вміння визначати основні закономірності структурної організації та функціонування біосистем.

ПРН14 - Володіти знаннями і вміннями пояснювати еволюцію органічного світу, філогенію, проблематику антропогенезу.

ПРН17 – Знати і аналізувати принципи структурно-функціональної організації, механізмів регуляції та адаптації.

ПРН18 - Розрізняти провідні угруповання організмів в їх взаємодії з неживою природою; продемонструвати розуміння динаміку зміни в біогеоценозі.

ПРН20 - Знати основні правила біологічної етики, біобезпеки, біозахисту, основні підходи до оцінки ризиків за умов застосування новітніх біологічних, біотехнологічних і медико-біологічних методів та технологій.

Модуль 1. Біоценологія як наука. Структура біоценозу. Динаміка біоценозів.

IV. Короткий зміст дисципліни

Тема 1. Вступ. Історія розвитку біоценології у світі та в Україні. Біоценоз як природна система та його особливості.

Тема 2. Структура біоценозу. Фітоценоз і зооценоз як складові біоценозу. Основні типи біотичних зв'язків в угрупованнях. Класифікація рослинних угруповань. Зміни рослинного покриву. Стійкість і продуктивність угруповань.

Тема 3. Методи біоценологічних досліджень. Способи вимірювання і оцінки таксономічної та екологічної структури угруповань. Методика вивчення сукцесійних змін.

Тема 4. Одиниці рослинності у ландшафті. Просторовий розподіл рослинності. Рослинні асоціації.

Тема 5. Природокористування і біоценози. Охорона навколишнього природного середовища та збалансоване природокористування (дослідження структури та функціонування біоценозів, екологічних процесів з метою екологічного управління суспільними виробничими та невиробничими процесами життєдіяльності людини).

V. Назва кафедри та викладацький склад, який буде забезпечувати викладання дисципліни	Кафедра біології природничого факультету УДУ імені Михайла Драгоманова Кустовська Алла Валентинівна, кандидат біологічних наук, доцент кафедри біології
VI. Обсяги навчального навантаження та терміни викладання дисципліни	На вивчення дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ЄКТС), з яких: лекційних – 7 год., лабораторних – 14 год., самостійної роботи – 69 год. Дисципліна викладається у 3 навчальному семестрі.
VII. Політика дисципліни	Політика навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які висуваються до здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова.
VIII. Правила дисципліни	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних обставин (хвороба, міжнародна та національна мобільність) навчання може відбуватися за індивідуальним графіком, погодженим із викладачем.
IX. Основні інформаційні джерела для вивчення дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бойчук Ю.Д., Солошенко Е.М., Бугай О.В. Екологія і охорона навколишнього середовища: Навчальний посібник. 3-тє вид., випр. і доп. Суми: ВТД "Університетська книга"; К.: Видавничий дім "Княгиня Ольга", 2005. 302 с. 2. Голубець М.А. Вступ до геосоціосистемології. Львів: Поллі, 2005. 199 с. 3. Григора І.М., Соломаха В.А. Основи фітоценології. - Київ: Фітосоціоцентр, 2000. 240 с. 4. Григора І.М., Якубенко Б.С, Мельничук М.Д. Геоботаніка: Навчальний посібник. К.: Арістей, 2006. 448 с. 5. Григора І.М., Якубенко Б.С. Фітоценоз. Структура, кількісні та якісні ознаки. К.: Видав. центр НАУ, 2003. 95 с. 6. Дідух Я.П., Плюта П.Г. Фітоіндикація екологічних факторів. К.: Наук, думка, 1994. 280 с. 7. Мусієнко М.М. Екологія рослин: Підручник. К.: Либідь, 2006. 432 с. 8. Патица В.П., Соломаха В.А., Бурда Р.І. та ін. Перспективи використання агробіорізноманіття в Україні. К.: Хімджест, 2003. 256 с. 9. Погребняк П.С. Лісова екологія і типологія лісів. Вибрані праці. К.: Наук, думка, 1993. 495 с. 10. Курс «Біоценологія» – режим доступу: https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=7866 11. MustKnows from biodiversity science 2024: https://www.researchgate.net/publication/379250226_10_MustKnows_from_biodiversity_science_2024 12. Наукові засади фітобіотичної стратегії збереження навколишнього середовища в сучасних умовах: Стенограма доповіді на засіданні Президії НАН України 27 жовтня 2021 року: http://dx.doi.org/10.15407/vsn2021.12.090
X. Система оцінювання	Поточний контроль: усна форма: індивідуальне опитування; письмова форма: модульна контрольна робота; виконання індивідуальних завдань. Підсумковий контроль: екзамен у 3 семестрі

